

Konferencja pt.: „Losy ofiar wypadków drogowych”



Warszawa, 23 lutego 2009

Badania losów ofiar wypadków drogowych oraz ich rodzin



**Prof. Ryszard Krystek
Dr Joanna Żukowska
Politechnika Gdańska**

WHO – wypadki drogowe są epidemią

- 1,3 mln zabitych rocznie = 3.000 codziennie
- Dziś na 9 pozycji przyczyn nagłych zgonów
- W 2020 na 3 pozycji
- Zagrożenie nadal rośnie
- Jedno z najważniejszych zadań dla ONZ

Badania w Europie

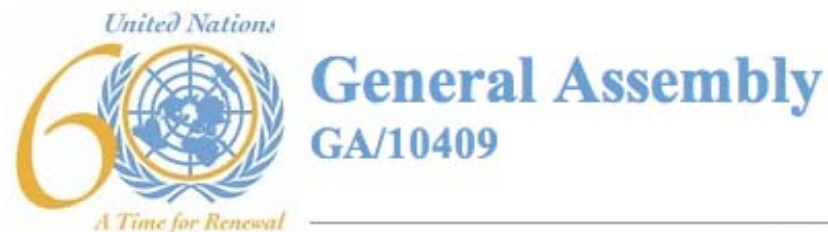
- FEVR (1996) - badania Europejskiej Federacji Ofiar Ruchu Drogowego
- RoadPeace (2007) – raport nt. strat społecznych
- ETSC (2005) - raport nt. społeczno-ekonomicznych konsekwencji wypadków drogowych

Wnioski z badań FEVR

- Brak dostępu do informacji
- Zbyt długie i skomplikowane procedury uzyskiwania odszkodowań od towarzystw ubezpieczeniowych
- Konieczność zapewnienia ofiarom pomocy: prawnej, medycznej, psychologicznej

Ważne osiągnięcie FEVR

Dzień pamięci ofiar wypadków drogowych (ONZ)



Department of Public Information • News and Media Division • New York

Sixtieth General Assembly
Plenary
38th Meeting (AM)

World Day of Remembrance for Road Traffic Victims

Third Sunday of November - Officially adopted by the United Nations

Sytuacja w Polsce

- ▶ Problem społeczno-ekonomiczny;
straty przekroczyły 30 mld zł/rok
- ▶ Problem zdrowia publicznego;
prawie 5,5 tys. zabitych i ponad 50 tys. rannych,
z tego 20% pozostaje inwalidami do końca życia
- ▶ **Brak wiedzy nt. losów poszkodowanych i ich rodzin dotkniętych skutkami wypadków drogowych**

Historia badań w Polsce

- 1998 – badania Fundacji GAMBIT, Fundacja FEVR na Seminarium GAMBIT'98
- 2002 – Konferencja Rzecznika Praw Obywatelskich nt. społecznych konsekwencji wypadków drogowych
- 2004 – Wniosek PG do KBN o środki na badania losów poszkodowanych w wypadkach drogowych nie uzyskuje aprobaty
- 2005 - przygotowania do badań PG na szeroką skalę
- 2007 - rozpoczęcie badań w ramach projektu ZEUS wspólnie z FRIL oraz Stowarzyszeniem Alter Ego

Krajowy Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego GAMBIT 2005

Cel 1: - Stworzenie podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd

Zadanie: Pomoc ofiarom wypadków

- badania wpływu wypadków na jakość życia poszkodowanych (cz. I)
- budowa systemu informacji i pomocy ofiarom wypadków (cz.II)

Cel badań losów ofiar ruchu drogowego



- Uświadomienie społeczeństwu wagi problemu
- Zdobyć wiedzę o rozmiarze kosztów społecznych
- Wznowienie starań o uchwalenie przez Sejm ustawy o ochronie zdrowia i życia w ruchu drogowym (GAMBIT'98)

ZEUS – badania ankietowe

- ✓ 2005 - opracowanie I wersji kwestionariusza
- ✓ 2006-2007 - konsultacje z:
 - organizacjami pozarządowymi,
 - policją,
 - służbami medycznymi,
 - psychologami,
 - socjologami,
 - poszkodowanymi w wypadkach drogowych
- ✓ 2007 – ostateczna wersja kwestionariusza
- ✓ 2008 – badania pilotażowe

Adresaci ankiety

Osoby poszkodowane
w wypadkach drogowych
oraz ich rodziny

Rodziny i bliscy śmiertelnych
ofiary wypadków

ZEUS ZINTEGROWANY SYSTEM BEZPIECZEŃSTWA TRANSPORTU
Konsorcjum: Politechnika Gdańska, Politechnika Śląska, Instytut Techniczny Wojsk Lotniczych w Warszawie i Akademia Morza w Szczecinie

LOSZY OFIAR WYPADKÓW DROGOWYCH I ICH RODZIN
Ankieta dla poszkodowanych w wypadkach drogowych oraz ich rodzin

Badania prowadzone w ramach Projektu ZEUS przez:
Politechnikę Gdańską, Stowarzyszenie Alter Ego oraz Fundację Rozwoju Inżynierii Lądowej

Ankieta jest anonimowa
Proszę postawić X w przypadku odpowiedzi twierdzącej

INFORMACJE WSTĘPNE

1. **Odpowiedzi na pytania udziela:**
 kobieta mężczyzna

2. **Ilu mieszkańców liczy zamieszkiwana przez Panią/Pana miejscowość?**
 wieś (do 5 tys. osób) małe miasto (5-50 tys.) średnie miasto (50-100 tys.) duże miasto (ponad 100 tys.)

3. **W którym roku wydarzył się wypadek? (wpisz rok)**

4. **Poszkodowany uczestniczył w wypadku jako:**
 kierowca pasażer pieszy rowerzysta motocyklista

5. **Czy na miejscu wypadku był(a) Pani/Pan świadomy(a)?**
 tak nie

6. **Jak w skali od 1 do 5 ocenia Pani/Pan pomoc na miejscu wypadku ze strony:**
 policji lekarza na miejscu wypadku straży pożarnej lekarzy w szpitalu prokuratury nie byłam/łem

FIZJOLOGICZNE NASTĘPSTWA WYPADKU

7. **W wypadku doznał(a) Pani/Pan:**
 urazu głowy urazu kręgosłupa urazu kończyn górnych urazu kończyn dolnych urazu miednicy obrażeń wewnętrznych klatki piersiowej obrażeń wewnętrznych jamy brzusznej przejściowych nieprawidłowości psychicznych

Pyt. 8-10 dotyczą wyłącznie osób, które w wypadku doznały urazu głowy

8. **Czy przeprowadzono leczenie neurologiczne związane z urazem głowy odniesionym w wypadku?**
 tak nie

9. **Czy przeprowadzono rehabilitację neurologiczną związaną z urazem głowy?**
 tak nie

10. **Czy nadal cierpi Pani/Pan na któreś z wymienionych dolegliwości związanych z urazami głowy?**
 problemy ze wzrokiem problemy ze słuchem problemy z koncentracją problemy z wytrzymałością zaniki pamięci problemy ze ścianymi bóle koszmary nocne utrata pewności siebie apatia

ZEUS ZINTEGROWANY SYSTEM BEZPIECZEŃSTWA TRANSPORTU
Konsorcjum: Politechnika Gdańska, Politechnika Śląska, Instytut Techniczny Wojsk Lotniczych w Warszawie i Akademia Morza w Szczecinie

LOSZY OFIAR WYPADKÓW DROGOWYCH I ICH RODZIN
Ankieta dla bliskich i rodzin śmiertelnych ofiar wypadków drogowych

Badania prowadzone w ramach Projektu ZEUS przez:
Politechnikę Gdańską, Stowarzyszenie Alter Ego oraz Fundację Rozwoju Inżynierii Lądowej

Ankieta jest anonimowa
Proszę postawić X w przypadku odpowiedzi twierdzącej

INFORMACJE WSTĘPNE

1. **Odpowiedzi na pytania udziela:**
 kobieta mężczyzna

2. **Miejscowość, w której Pani/Pan mieszka to:**
 wieś (do 5 tys. osób) małe miasto (5-50 tys.) średnie miasto (50-100 tys.) duże miasto (ponad 100 tys.)

3. **W którym roku wydarzył się wypadek? (wpisz rok)**

4. **Xim dnia Pani/Pana była ofiara wypadku?**
 mąż, żona dziecko matka, ojciec siostra, brat babola, dziadek inne pokrewieństwo

5. **Ofiara uczestniczyła w wypadku jako:**
 kierowca pasażer pieszy rowerzysta motocyklista

6. **Czy Pani/Pan również uczestniczył(a) w tym wypadku?**
 tak nie

7. **Kto przekazał informacje o śmierci bliskiego?**
 policja personel medyczny rodzina inni (obok wpisz kto) _____

8. **Czy w Pani/Pana odczuł(a) informację o śmierci ofiary przekazano w odpowiedni sposób?**
 tak nie

9. **Czy tuż po wypadku miał(a) Pani/Pan dostęp do ciała ofiary?**
 tak nie

10. **Czy wyraził(a) Pani/Pan zgodę na przeprowadzenie transplantacji organów ofiary wypadku?**
 nie proponowano transplantacji tak nie

PSYCHICZNE I FIZJOLOGICZNE NASTĘPSTWA WYPADKU

11. **Czy w ciągu pierwszych 3 miesięcy po wypadku cierpiał(a) Pani/Pan na któreś z wymienionych dolegliwości?**
 problemy ze snem męczące bóle głowy koszmary nocne utrata pewności siebie apatia strach przed jazdą nadmierna złość stany lękowe depresja skłonności samobójcze

Metody prowadzenia wywiadu

- I: respondenci wypełniają kwestionariusz i odsyłają go pocztą
- II: respondenci wypełniają ankietę umieszczoną w internecie

Bloki pytań w ankiecie

- Informacje wstępne
- Psychiczne i fizjologiczne następstwa wypadku
- Zawodowe i finansowe konsekwencje wypadku
- Postępowanie odszkodowawcze
- Postępowanie karne
- Pomoc po wypadku

Ogólne wnioski z analizy próby wstępnej

- ✓ Brak dostępu do informacji o procedurach odszkodowawczych (potwierdzenie tezy FEVR)
- ✓ Poczucie niesprawiedliwości w kontekście przyznanej kwoty odszkodowania
- ✓ Brak systemowej pomocy państwa – wsparcie dla ofiar płynie głównie ze strony rodziny i przyjaciół
- ✓ Psychologiczne konsekwencje wynikające z wypadku pogłębiają się z upływem czasu

Wniosek końcowy

Polska to kraj, w którym system
(administracyjny, zdrowotny, prawny)
nie sprzyja ofiarom wypadków drogowych